

Foto: K. Moseby

Vannforekomsten omfatter en rekke mindre bekker i kommunene Fet, Sørums og Nes. Nedbørsfeltene er i hovedsak dominert av kulturlandskap med bratte ravinedaler. Området blir benyttet til friluftsliv, der blant annet Svarstadijernet benyttes til bading og fiske. Hovedutfordringen i bekkene er for store menneskelige tilførsler av næringssalter og partikler.

Om vannforekomsten

Vannforekomsten omfatter en rekke mindre bekker i kommunene Fet, Sørums og Nes som har utløp til Glomma. Bekkene drenerer i stor grad gjennom dyrket kulturlandskap og bratte ravinedaler. Her finnes ett tyvetalls områder som er kategorisert som svært viktig med hensyn til særegent biologisk mangfold (Naturbase). Blant disse er både evjer, bekker og viker og mudderbanks, som er viktige for både rastende og hekkende fugler og vannlevende arter. Mørdebekken inngår som forsøksfelt i JOVÅ programmet (Bioforsk) med formål om å overvåke avrenning fra jordbruksområdene.

Bruk av vannforekomsten

Området blir benyttet til friluftsliv. Svarstadijernet benyttes til bading og fiske. Enkelte områder langs Glomma blir benyttet av fugleinteresserte.

Utfordringer i vassdraget

Hovedutfordringen i bekkene er for store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier. Disse tilføres ved avrenning fra dyrket mark, samt avløpsvann fra private avløpsanlegg og kommunalt avløpsnett. Lokalt kan også husdyrgjødsel utgjøre en vesentlig påvirkning. Belastningene fører til forringet vannmiljøtilstand for fisk, vannlevende dyr og planter og kan føre til algeoppblomstringer. Det pågår vesentlig graving (erosjon) i flere av bekkene. Det er behov for bedre kunnskap om betydningen av naturlig erosjon.

Miljøtilstandsvurdering for bekkene

Parameter	Tilstandsklasse
Alger	Moderat* - Dårlig**
Bunndyr	Svært dårlig**
Fosfor	Moderat eller dårligere***
Nitrogen	Moderat* - Dårlig**
Samlet vurdering	Moderat – Svært dårlig**

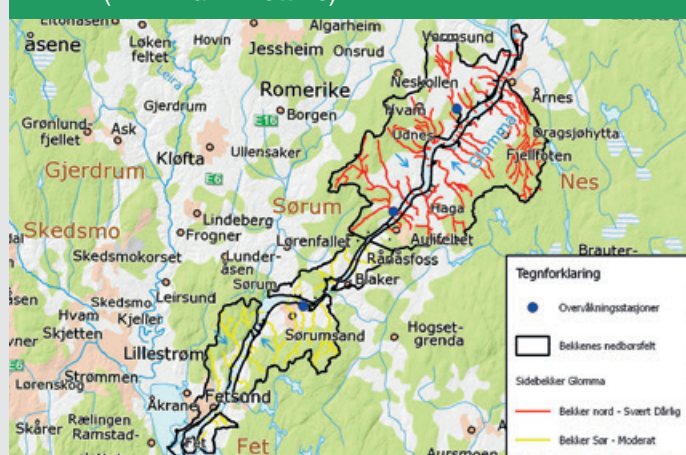
* Tilstand for bekk Sørumsand sentrum

** Tilstand for bekkene Frydensborgbekken og Mørdebekken

*** Usikkerhet rundt fosfortilstand grunnet leirpåvirkning

Basert på overvåkningsdata fra 2012-2014 er den økologiske tilstanden i de undersøkte bekkene moderat til svært dårlig. Det er derfor behov for å iverksette avbøtende tiltak.

KART (www.vann-nett.no)

Vann-Nett ID: 002-3410-R, 002-3419-R

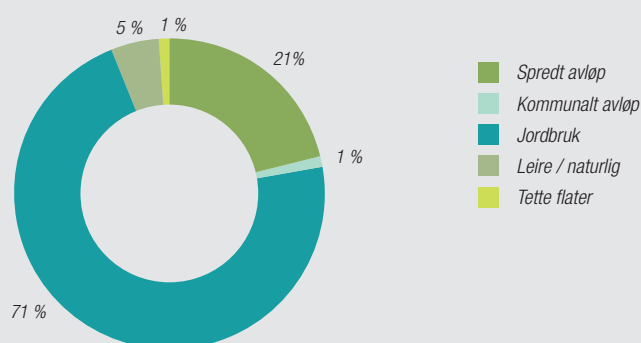

Frydensborgbekken i Nes kommune. Foto: K.Moseby

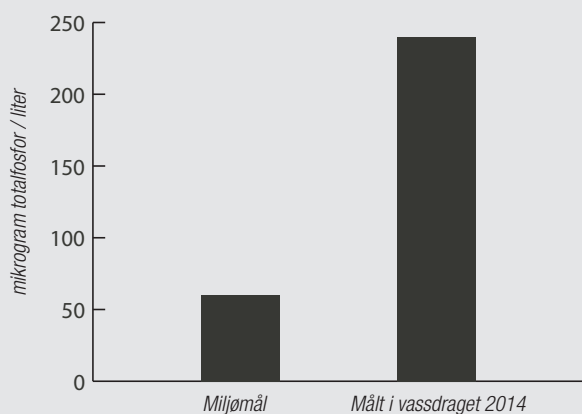
Estimerte fosforutslipp til vassdraget

Store tilførsler av biologisk tilgjengelig fosfor kan ha en vesentlig negativ innvirkning på vannmiljøet. Bekkene er vesentlig påvirket av avrenning fra jordbruksområder, som er den dominerende fosforkilden. Området har i stor grad spredt bebyggelse der ca 770 private avløpsanlegg ikke tilfredsstiller dagens rensekraft. Til sammen slipper disse ut betydelige mengder fosfor, men også andre næringsstoffer, organisk stoff og bakterier. Enkelte bekker er resipienter for avløpsvann fra kommunalt avløpsnett (mangelfulle estimater). Noe fosfor tilføres vassdraget fra jordsmonnet gjennom naturlige prosesser som avrenning fra skog, erosjon i raviner og bekkkanter og erosjon i selve bekkeløpet.

Utslipp av biologisk tilgjengelig fosfor 2013

Avvik fra miljømål

Vurdering av miljøtilstand og tiltaksbehov

	Avvik fra naturtilstand	Økologisk tilstand	
Miljømål oppfylt	Tilsvare uberørt	Svært god	Ønsket tilstand
	Lite	God	
Behov for tiltak	Moderat	Moderat	Uønsket tilstand
	Betydelig	Dårlig	
	Svært stort	Svært dårlig	

Hvordan forbedre miljøtilstanden i vassdraget

Tilstanden i vassdraget skal overvåkes i perioden 2015 – 2021. Kommunen jobber kontinuerlig for å redusere utslipp fra det kommunale avløp- og overvannsnett. Oppgradering av private avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpsnett er under planlegging i Nes og Fet (pågår i Sørums) og skal være gjennomført innen 2021. Tiltak for å redusere avrenning fra dyrket mark finansieres i dag ved tilskuddsordningene «regionalt miljø-

program» (RMP) og «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL). Eksempel på tiltak er redusert jordbearbeiding, vegetasjonssoner og hydrotekniske tiltak med videre. Vannområdet vil på sikt tilby miljørådgivning til alle gårdbrukere i vassdraget, hvor hensikten er å bidra til økt oppslutning om målrettede miljøtiltak.

Kontakt

- vo-øyer.no
- 69 68 16 39 eller 99 53 96 45
- Postboks 114, 2151 Årnes

Se også www.vann-nett.no
Faktarket er utgitt Mai 2015

